

Lục Tỉnh Tân Văn

聞新省大

MỖI TUẦN ĐĂNG BẢO NGÀY THỨ NĂM

Số: 504
NĂM THỨ MƯƠI MỘT

BẢN LẺ MỖI SỐ: 0 \$ 10

25 Octobre 1917
10 tháng chín Annam
Năm Đinh-tỵ

DIRECTION ET ADMINISTRATION :

F.-H. SCHNEIDER, 162, Rue Pellerin, Saigon

PUBLICITÉ

ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES

Le centimètre de hauteur sur 0,065 de large. Le décompte des lignes est calculé à raison de 2 au centimètre quelque soit le caractère employé.

BỔ CÁO

Những lời rao về việc buôn bán nếu gọi theo đến Đồn-quan thì Đồn-quan sẽ gọi cho một cái bản để giá phân minh.

GIÁ BÁN

TRONG ĐỊA-PHẦN ĐÔNG-DƯƠNG

Một năm.	6 \$ 00
Sáu tháng.	3 50
Ba tháng.	2 00
Mỗi số.	0 10
Đổi chỗ ở.	0 \$ 20
ĐẠI-PHÁP VÀ CÁC THUỐC ĐỊA	
Một năm.	20 fr 00

MỤC LỤC

- 1 - H. NGHIỆP GIAN NAN.
- 2 - HINH CHÁNH BẮT MINH.
- 3 - ĐIỂN BẢO.
- 4 - HƯƠNG TRUYỀN.
- 5 - LÍNH TẬP ANNAM TẠI PHÁP.
- 6 - VI NGỮA QUÊN NHÀ
- 7 - THỊ NANG.
- 8 - VỀ VIỆC HỌC CHÁNH.
- 9 - THÔNG-BẢO (Đông-dương).
- 10 - TRUYỀN XƯ LÊO.
- 11 - TIẾC ĐAM.

LỜI RAO

Kể từ ngày nay, bản quán khởi sự bán lẻ từ sau, như trình Lục Tỉnh Tân Văn - Gazette de Cochinchine ở nơi đường Catinat, mấy tiệm đổi báo và mấy nơi khác.

Giá mỗi số. 0 \$ 10

Học nghiệp gian nan

La Crise de l'Enseignement

Mỗi năm Hội-đồng Quản-hạt thương nghị đến khoản chi xuất về Học-chánh, thì các ông nghị viên ta đã nhai lại những lời ước nguyện trường-lê, năm này sang năm kia cũng vậy, mà cũng chẳng có câu chi cho thái quá, và chánh phủ cũng chẳng khích động chi cho lắm. Phạm việc chi hỗ trợ kí chi thì thời thân cũng phải thôi, mà chỗ diệu xứ của chánh-phủ về việc cải lương thì vẫn là khéo khiến diên cho qua buổi.

Mã vận thiệt ngày giờ bãi giải làm việc phải xong, và chung cuộc rồi thì tới buổi những việc cải lương tự nhiên nó phải thành. Năm nay chẳng đợi gì phải có hội-đồng ước nguyện, mà chánh phủ tự nhiên đã vào đường thiết tâm thiết diện.

Từ rầy thì việc dạy dỗ là phần chánh phủ chuyên tâm trừ nghĩ thứ nhất, và như ngày nay khoản tiền chi phí về việc giáo dục không đem vào số chi thâu theo để mục tiến chi xuất từng nghĩ, mà lại đem vào biệt khoản lấy hiệu tiền chi xuất về xã hội thì rõ thầy trước chánh pháp như định xây phương hướng về đâu. Thêm một phen nữa mà thêm nói gáy nên ra việc. Thiết lập cao đẳng học hiệu tại Đông-dương mà làm cơ chỉ xã hội thì chi chẳng khác chi là công

niên tuy-ên bỏ, y như thân dân ước vọng đã nên chấy ngày, phép chánh trị người bản-quốc từng theo qui chế như định gọi là hiệp tác đồng lao chính trị.

Người Annam vốn cũng chẳng lăm, và đương dự bị dạng mà tất tâm công sự cứ đó sau khi về giặc. Liên lạc các đại học hiệu, như Luật học, chánh trị học, y học, Chê đước học, Công tác học. Điều hộ thủ vật học, nay đã khai trường tại Hanoi, thì ít là chánh phủ, thương-cuộc và công nghệ rồi cũng có người bang trợ bản-quốc là tay Đại-pháp văn cần dùng. Theo cuộc lập học hiệu tác thành những việc đã hứa ngon, thì phen này chánh-phủ trước liệu chẳng đợi ước nguyện và lấy ý tưởng vọng của dân bản quốc làm của mình.

Chúng ta hãy tin cậy nơi quan Toàn-quyền mà để cho Ngài làm nền cơ đồ cử thế.

Hề muốn thì làm được - Nhưng mà hề biết thì cũng là làm - dạng, song xem ra hình như các tay cộng sự chi thân của quan Toàn-quyền và cho đến quan Đốc-độc Đại-học-chánh, rất nên phải mặt độ thành, mà có khi không rõ thâu cho đủ những đê trông ngai, rồi sao cũng phải gặp nơi chôn Nam-kỳ.

Các đêu trở ngại ấy không lọt khỏi tri thức mây ông Hội-đồng quản hạt bản-quốc, vì các ông ăd tự nguyện có tâm kêu nài trong ký hội nghị này, và chúng tôi xin liệt trên ra đây cho chư vị khán quan trường-lâm.

Cao đẳng học hiệu - theo như chúng tôi dòm xem đại khái - thì vẫn là ý tưởng khôn ngoan và tiện dụng và chẳng làm sao mà bắt thành dạng. Nhưng mà học sanh Annam ta vừa thầy thì thầy đều vùi và cả máng, chẳng đợi cho các đại học hiệu thiết trí an bài, mà số học trò xin trước tịch đã rất nhiều, vì gặp đoạt cho dạng địa vị lợi ích đã có lời hứa -

Nhiều thầy chừng có phải làm nên theo đường tân tạo này mà làm cho chúng tôi hóa nghĩ sợ - Nếu không để đặt mà mặc phây mà tưởng quá mau bày giờ.

Đã có cao đẳng học hiệu thì ít

là phải có học trò tinh diệu lựa lấy trong trẻ thiếu niên các nhà trường ta mà đem vào, nhưng phải khảo hạch cho dạng đủ hai bề mới chằm, là phải đủ sức học và đúng tuổi. Vậy thì nội trong hai năm, ba năm, mà có khi tới bốn năm, thì cao đẳng học hiệu tuyển lấy học trò trong bọn có bằng cấp tốt-nghiệp còn lại, từ 18 tới 25 tuổi, thì cũng có thể mà lựa chọn cho nghiêm nhậ.

Nhưng vậy mà những học trò có bằng cấp tốt nghiệp cũng vậy, đến sau, tình theo nội trong Nam-kỳ là nơi chúng ta chuyên luận, thì mỗi năm cũng phải có ít nữa là sáu mươi người mà phân bổ ra cho các trường lớn. Vậy thì sáu mươi đ. học ở đâu mà thi bằng cấp tốt nghiệp? Học theo các trường Cựu-thể, chớ đâu - Phải, mà trường Cựu-thể đó mình cứ dạng "bao nhiêu? Có phải là có một trường mà thôi, là trường Chasseloup-Laubat, còn trường Mytho thì bắt quá là phụ thuộc về Chasseloup-Laubat đó mà thôi. Thiệt cũng có trường Taberd của Thủy-dòng thì cũng có học trò thì bằng cấp tốt nghiệp. Như kể theo đ. ca hiện đương bày giờ, và kể luôn qua năm 1918, trường Mytho đã nói rộng thêm ra, thì trường Chasseloup-Laubat và trường Mytho cả hai cùng dưng nạp hết sức là 500 học trò bản-quốc, thì mỗi năm dạng 80 cử từ thì bằng cấp tốt nghiệp. Trường Taberd 700 học trò thì mỗi năm đem đi thi tốt nghiệp mười lăm đ. đưa học lựa thiệt gát trước khi đi thi, đ. mà kể số sách phân thì đầu cho cao. Nếu cứ phép lựa cho dạng mới lấy đầu, thì nội 100 học trò đi thi đó phải tính số đầu phân nữa mà thôi - nghĩa là mỗi năm chỉ dạng có năm mươi người đầu bằng cấp mà thôi, mà còn các trường cao đẳng thì tuyển nhập ít nữa là sáu mươi.

Muôn cho đủ số cử từ thì phải tiên nghĩ cắt đ. xá mới thêm, mà vì tiên bực không thiếu chi, cho nên phần chương trình này là để khởi biện hơn hết. Trường Chasseloup-Laubat đã mở rộng ra bằng hai, nhưng mà cũng dưng nạp thêm có một phân ba học trò nhiều hơn

trước mà thôi. Vì số Tạo-tác thì lấy xinh đẹp làm hơn tiền lợi, và mặc lo xử sự cho đẹp y những kẻ ở theo mà đường Barbet, cho nên có phong văn rằng chẳng khứng cắt nhà lầu phía bên đường ấy. Có khi cũng còn có phương mà cải lương lại dạng, thì chúng ta mới có chỗ thêm cho 100 học trò học trong nữa.

Đền chừng học trò bên phía tây trong trường Chasseloup-Laubat mà đối qua trường học trò già langsa bày giờ, thì té ra dạng 100 chỗ học trong cho học trò bản-quốc, số học trò học trong trường Chasseloup-Laubat mới dạng tăng lên ít nữa là bốn trăm. Tinh luôn hai trăm học trò trong trường Mytho, thì qua năm 1918 chúng ta sẽ dành để dạng cho học trò annam 600 chỗ học trong của nhà-nước để cho con nhà annam hội năm 1889, phân ra làm ba trường cụ-thể, mà sau lột lại lần lần còn có một trường, chia ra cho hai tỉnh thành (Saigon-Mytho).

Sự thiệt đối quá hay, cho nên phen này tân đ. thì là khéo phân động, nghĩa là cứ theo từ nguyên thì là thật lợi.

Phải có gan mà tỏ giác mới dạng; xem ra thiệt tri phân động - theo thiệt nghĩa chánh trị mà giảng tiếng ra - là sự ra sự tinh giảm, bằng không thì là sự thảo luận để cho vào các học trường bản-quốc. Vì thiếu chỗ trong các trường cụ-thể, đầu sau có muốn nghĩ mà nghĩ nói rộng ra thì cũng còn thiện, cho nên mới lấy cơ ràng tuyển trạch, mà thiệt là, dưới bớt học trò.

Trường Chasseloup-Laubat thì cắt thêm lời thời hai giây cảnh đ. rồi thì kẻ trường Mytho cũng nói rộng ra mà có y ngắm là để làm một trường tỉnh học trong thường, bởi vì trong họa đó công tác đã bỏ bớt mấy số nhà mới tính cắt cho thầy tây, sau cho thầy annam thể cũng dạng. Hai vị ứng cụ-thể ấy không đủ mà dưng nạp ít nữa là tám trăm học trò mỗi năm ở các trường sơ học tỉnh mà ra. Cho nên phải ra tay mà tuyển trạch cho dạng bớt số nhỏ xuống: Nếu không có bằng cấp

Pháp-việt sơ học thì chẳng trở nào qua luôn mà học trường tỉnh đặng. Tám trăm đi thi thì bốn trăm đậu đặng bằng cấp phước phận ấy. Vậy mà cũng không đủ, muốn vô đặng trường Mytho thì phải còn thi hội một khoa nữa. Nào kè có tiến quốc gia tư cấp, nào người tự xuất gia xi (chịu tiến nhà) thì cũng cứ theo tài năng cao thấp mà chia nhau nội 120 hay là 150 chỗ nhà hẹp hòi còn dư lại; sau mở nói thêm ra rồi thì đặng 220 chỗ.

Mà muốn phòng cho kỹ hơn nữa, thì chỉ cho những trẻ tuổi dưới mười sáu mới đặng đi thi. Còn ai trên 16 tuổi, thì về ở nhà, hay là đi kiếm trường ngoài mà học. Mà bởi vì những trẻ trên 16 tuổi, thì rất thường là giới hơn hết, cho nên té ra tuyên trách theo tuổi là tuyên trách trả trả, rồi lại phải lấy đũa những trẻ đứng sau chót vớt cho đủ số.

Còn bao nhiêu vô phước bị rớt, đi câu khần cho có chỗ chịu tiếng mà học, và phải đầu giá cho đặng, mắc cho làm nó cũng giành nhau, thì lại ước thời mà vô khỏi thì cho đặng theo lớp học trở lại trong trường Chasseloup-Laubat, hay là vô Taberd cho thêm số học trở mà cũng khỏi thì (700 học trở) hay hoặc là trường Nguyễn-xích-Hồng mới lập đặng (240 học trở) thì chắc là không khi nào lại chẳng cho vô. Tại các trường tỉnh thì cũng thiếu như vậy, mà nay lại càng thêm trọng hệ hơn nữa là vì thiếu thầy tầy. Nguyên nội Namkỳ chỉ tốn có 20 ông trẻ khi nội giặc đến nay, nhưng vậy hội năm 1887 thì thấy tầy là 92 ông, mà trước khi giặc thì đã còn lại có 56 ông. Ôc xa thiếu cũng đủ tình, đều ấy là do nơi tiền bạc, mà tiền dự trữ của mình chẳng thiếu gì. Thấy tầy thiếu, thì giặc yên sẽ lo cho có, bao nhiêu đả bỏ mình vinh diệu và anh hùng thì cũng bỏ khuyết đặng, và sau nữa là giáo chức không đủ đã trước năm, thì cũng phải lo cho sung túc.

Hết thời cộng việc ấy là xong cho các trường cụ-thể rồi, thì lại cũng còn nhiều công việc hơn nữa âu phải toan lo, và nếu chẳng tỉnh làm sao cho cấp mà lo cho xong việc tuyển mộ thấy giáo bốn-quốc, vì hình như có ý lumpy phè từ ngày bãi trường sur-pham (Normale), thì ắt là phải thôi rồi việc giáo hóa người an-nam. Nhứt là nếu cha mẹ con nhà bốn quốc mà khi dễ không cho con học nghiệp thấy giáo, và chẳng hiểu rằng trong xứ nào mà bực sơ học, là cơ chỉ luân lý, lại phải khinh khi vọng phè, thì xử ấy thiệt là chẳng đặng nhún gọi an-trạch cao đặng học hiệu.

Ký sau chúng tôi xin luận lại thêm việc quan trọng ấy!

Hình chánh bất minh

(Le malaise judiciaire)

Thiệt nghi nội trong các trường cao đặng học hiệu của chánh-phủ đã hứa ngôn sáng lập, thì trường luật lệ chẳng phải là bực chột của nhơn dân hoài vọng. Cũng đã lâu, người An-nam nài khẩn xin cho có quan tòa là người bốn-quốc thông thuộc luật lệ Pháp-Việt để mà xử đoán việc tung tung với nhau, như quan tòa tạp tụng để mà bài giải câu hòa, cho khỏi đều chức sự tranh cạnh, dụng tâm tình xảo, rồi chung qui lại thì phần nhiều hơn hết là liên bị đều thất vọng, duy chỉ có thầy cùng người đắc mỗi đắc lợi mà thôi. Nay nhờ có trường luật lệ, rồi thì chúng ta mới có đặng quan tòa như đã hết lòng ao ước, và hình chánh Đại-pháp mới đặng có người phụ bất bốn-quốc xứng đặng, hẳn có học thức chắc chắn, và chúng tôi dám trông cậy rằng phải mực thanh liêm.

Chúng tôi nhất đi nhất lại cho mấy cũng chẳng nhảm, vì muốn cho rõ thấy rằng nếu các thầy thuộc Annam ta mà có nghĩa phượng là nhờ có giáo dục đặc pháp bởi những bực danh sư, cho nên có lẽ chúng ta cũng trông cậy đặng trường luật lệ rồi cũng xuất ra một toán khoa mục toán hảo như trường y học vậy.

Nhược bằng những người giúp việc bên niết-ty mà đặng gia tăng bổng hưởng, thì ắt là khỏi mắc sa ngã theo đường bất chánh như xưa. Và lại bên hình chánh tuyên mộ ty thuộc cho ăn lương ban sơ chỉ có 20 đồng một tháng, mà có người dùng rất nên giản dị, thì xem ra hình như có ý để cho viên dịch kiếm lấy công lộc ngoài mà trừ bị lương nhỏ.

Việc đáng nói thì phải có gan mà nói: Nhơn dân bốn-quốc vốn là bên chi thủ cựu quá đời, cho nên thấy vậy, là một đàng mua thì trả rẻ quá, mà một đàng bán thì lại vội và chịu mỗi hàng, thì xem như nhà nước cùng quan viên có mình tước cùng nhau, cho phép quan lý của dân mà chi dặng.

Nhà lại những kẻ có việc kiện thưa thì cũng cầu mà trả tiền cho xong chuyện, mà bởi vì không hiểu luật lệ xử làm sao, qui điển thông thái cũng hiểu không thấu, cho nên cứ theo đầu giá mà cầu cứu với một đăm người nhờ hình chánh mà ở đời, và người Langsa nghe đến thì lấy làm hổ - hê rui mà thất kiện thì cũng cứ giữ thành thiệt nói rằng: tại mình tổn tiền ít. Chúng ta hãy tin cậy Trường luật lệ của ta, rồi thì phải có người phụ bất đặng mặt quan ăn mà làm cho nhơn dân hàm mộ hình chánh cũng như học chánh và y-viên vậy.

Nhưng vậy, chẵn chính việc quan lại bên hình chánh, mà không lo lập một ty thông ngôn cho thanh liêm và cho có học thức, thì việc chấn chỉnh ấy cũng chưa toàn hảo và chẳng hiệu nghiệm bao nhiêu.

Tuy là chúng tôi không có lượng thứ chi những thông ngôn tòa mà đề cho người sử dục, nhưng vậy mà ít nữa là chúng tôi đã trách cứ lên cho tôi trên. Chúng tôi có phần rằng nếu chánh phủ mà cho ăn lương cho hậu, cho vừa phải, thì thông ngôn không còn có chỗ chứa mình. Nhưng vậy cũng chưa xong

gì hết, nếu không dự bị cho có thông ngôn nghề, nếu không lập một trường thông ngôn. mà bỏ quên đi như trong chương trình sáng lập học hiệu, thì cũng như chưa làm gì hết.

Trường thông ngôn là một trường lập lại, sửa lại, chứ chẳng phải trường mới nghĩ ra, thì phải có học trở cả Pháp cả Việt, tuy là ngày sau kẻ đường người thuộc, nhưng vậy học lập đặng một trường là đều hay, sau có ích nhiều, vì cũng như vậy vẫn công với nhau.

Chúng đó mới hết những thông ngôn đối nạt mỗi khi tòa xử cũng hay đều thấy đều biết. Lại cũng có khi mấy thầy thông bốn-quốc ta già đố đố, có một lần một người con gái langsa nói tiếng Annam từ nhỏ tới lớn phải bị đuổi ra khỏi tòa, vì kêu sai lớn tiếng về cách thông ngôn dịch nài. Nguyên có tên phạm không để mà nói chỗ người ta cáo nò rằng có, nết nò xin cho nò đem chứng cứ ra mà đối nại, mà thầy thông dịch lại rằng "nó xin phủ mình cho quan tòa rộng dung cho nò nhờ"

Thầy thông muốn dịch làm sao cũng đặng vì các quan tòa đi thi thì đầu để như chơi, mà nói và nghe thì không đặng.

Việc giả đố đố như vậy cũng chẳng có nói chung ra làm chi, nhưng vậy chúng tôi xin phép mà nói rằng cứ theo cách lựa thông ngôn bốn quốc giúp việc của tòa, thì xem ra hình như muốn khuyến thưởng sự đối nạt, bằng như tiếng ấy có nặng quá, thì chúng tôi xin nói rằng hình như muốn khuyến trường kẻ học không có bằng cấp.

Biết mấy phen mà những kẻ có bằng cấp tốt nghiệp đều nài, vì bên hình chánh không kẻ gì điều lệ buộc phải có bằng cấp tốt nghiệp mới vô thông ngôn tòa đặng, mà lại lựa những học trò các trường sơ học (tỉnh), mới có lệ cho cấp giấy chứng sơ học rất vi từ năm 1913.

Cũng nên lập một số tên thông ngôn Annam bên tòa có thể, từng chánh tại nơi các phòng học sự và tòa sơ, ngay theo tên họ thì đề bằng cấp tại nạng. Có nhiều kẻ xin vô không đặng, phải bị đuổi đi, nòi chắc rằng trong số ấy thì bằng cấp tốt nghiệp ở vô ngoại lệ, ít có, vậy thì có phải là sơ cấp bằng cấp nò xen vào đó mà xấu, mà hư hay sao?

Thôi, chẳng thà đùng có trường chỉ hết cứ nghiệp thường mà luận thì hap ý mấy kẻ văn nhơn giai phẩm và đạo nghệ há rừ, là các quan tòa của ta đều vậy, tùy theo phong giáo

Ngay nọ, trước mặt một quan tòa như vậy, là người thông-minh, lại thêm lớn chức, chúng tôi tò ý lấy làm lạ rằng một thầy giáo bốn-quốc có tội mà quan đồng-ly tòa buộc phải đối nại tiếng Annam để cho thông ngôn có thể dịch lại tiếng langsa, mà thông ngôn thì chắc là đờ hơn thầy giáo. Có khi anh thầy giáo cũng nghi anh thông ngôn chứ chẳng không.

Ông quan tòa nghe vậy thì không chịu và cự lại mà gọi như vậy-thiệt là vui:

Luật langsa cho phép người Annam có tội đặng chữa mình bằng tiếng Annam, là một điều chắc chắn cho mình. - Mà nếu người Annam xin từ sự chắc chắn ấy thì làm sao? Nếu nò có học thức đủ mà chữa mình bằng tiếng langsa thì làm sao? Nếu nò tin quan tòa hơn là người thông ngôn annam thì làm sao?

- Nò không có phép từ sự chắc chắn ấy, lại vì thế ý lợi ích cho nò, thì chẳng hề khi nào tôi cho phép Annam nói tiếng langsa mà chữa mình.

- Vậy mấy người vô dân tầy thì làm sao?

- Mấy người đó đặng phép nói tiếng langsa, bởi vì họ là langsa.

- Nhưng vậy cũng có người không biết tiếng langsa, thì ông có cấm, nò nói tiếng Annam hay không? lại còn như những người dân langsa bên Thiên-trước qua đây mà không biết một tiếng langsa thì ông có cấp thông-ngôn chừa và cho họ hay không?

Công cuộc như vậy, tôi xem ra lộn xộn quá.

Còn một điều nữa lại là hơn hết là một quan tòa biết tiếng Annam, hay là một quan tòa thiệt là người Annam, thì cũng không đặng tra hỏi bằng tiếng Annam hay là kiểm sát, bắt hề những lời dịch sai của thông ngôn có thể.

Quan tòa nòi chuyện với tôi lại trả lời rằng: - Ông, hiểu lạc đi hết, chẳng phải vậy, chúng tôi không phải học cho biết tiếng Annam mà dùng, chúng tôi thì lấy bằng cấp mà ăn lên. Rồi thì có khi phải bị sai đi Nam-Vang hay là qua bên Martinique.

Nghe vậy tôi liền đề ông nòi cho dứt chuyện đi cho rồi.

Vậy nên chúng tôi xin lập trường thông-ngôn tầy lại, rồi cho học trở thông-ngôn Annam học chung theo một lớp. Sau lại cũng cho thông-ngôn annam ăn lương cho khá, ngõ hầu cho họ thấu hiểu thể diện của mình trong xã hội mà giữ thanh danh đã phục hồi.

ĐIỀN BÀO

(Dépêches)

9 Octobre 1917.
Tuyệt giao với A-lo-mán
 Tin ở Montevideo: tờ chỉ dụ của đức giám quốc cho hay rằng tuyệt giao với A-lo-mán, vì công lý và vi tự.
Cho giấy thông hành
 Tin ở Lima: quan sứ thần A-lo-mán mới lãnh giấy thông hành.
Mặt trận Langsa
 Tin ở Paris: Hai bên pháo thủ bắn nhau tại Vauxaillon, Hurtebis, tại Laffaux, tại ngạn Meuse và miết Bezonvaux. Bình tá đánh tháo lui hai trận về tại nhà ruộng Navarin, quan nghiệp cả thất.
Mặt trận Áng-lê
 Ông Sir Douglas Haig cho hay rằng bình-trận qua tại Đông Nam Brood-scinde, hai

mười tên A-lo-mán bị bắt.
Một chiếc tiềm thủy đình tàu thoát
 Tin ở Madrid: quan thượng thư cho hay rằng chiếc tiềm thủy đình họ giam cầm tại Cadix ngày 2 Septembre đã chạy thoát rồi. Các quan cất giữ bị ngưng chức trong lúc ta xét.
 10 Octobre 1917.
Tại phá Tây
 Tin ở Salonique: cơ pháo thủ Áng-lê bắn phá quan nghiệp phải rút đi mất chẳng còn ở Honacurmita lại. Tây Nam Seres
Bắt đặng một chiếc tàu
 Tin ở Sydney: một chiếc tàu khơi không có người sống bắt đặng gần lối Fidji một chiếc xà-lúp trong ấy có chủ 6 tên A-lo-mán

S6 504
 và súng liên
 qua.
 Lối
 Tin ở Ma
 tìm thủy đ
 trốn đi đ
 quan thủy-s
 ti. Chánh-p
 hết long-t
 tinh thu
 Tin ở Pa
 Tai Banh
 Đổng Đ
 ruộng Pe
 Khâm
 Tin ở Pét
 xi sang qu
 thuyền của
 lập.
 Cấp bằng
 Côte d'Ivo
 Ông Mo
 Đổng đư
 Ông Bou
 sư tại To
 Ông Gáp
 đượng đi
 Ông Gáp
 Ông Bos
 Tiê
 Sứ soan
 rước vua
 Ông
 Các nhà
 rằng ông
 nhà ông k
 thê.
 Ông Sir
 đồng mư
 hóm qua
 bản phâ
 ha đặng
 Áng-lê m
 chết.
 HƯ
 Một ông
 Ông ó
 của m
 Kỳ rất
 đườn,
 Đườn
 Vi th
 Daily
 (5) Fer
 VI N
 Cua ó
 Hô-vân
 Nhưng
 chỉ cho
 há khi
 chông
 khi v
 chẳng
 buồn r
 đi ở n
 trong k
 khuy
 thế b
 doài el
 cộn th
 Nền
 phải b
 vậy, l
 ở nhà
 há khi
 mặt n
 thườn
 đó ng

và súng liên thanh, ở chiếc Seadler mà sang qua.

Lời hứa của chúng nó

Tin ở Madrid. Các quan ở dưới chiếc tiếm thủy-dinh tàu thoát đó hứa rằng chẳng trở đi đâu. Đức vua xuống lệnh ngưng chức quan thủy-sư Bubigas và phó thủy-sư Puen-ti. Chánh-phủ từ đầu cùng Pháp quyết rằng hết lòng thi hành về việc chiếc tiếm-thủy-pinh tàu thoát.

11 Octobre 1917.

Bà Turmel bị bắt

Tiêu ở Paris: Bà Turmel bị bắt.

12 Octobre 1917.

Mặt trận Langsa

Tại Banh-gít, binh ta thắng tới tại phía Đông Dobrag, binh ta đánh lấy nhà ruộng Pepegod, bắt được 40 tù binh.

Khâm-sai Rút-xi tại Paris

Tin ở Petrograd: Mấy vị Khâm-sai Rút-xi sang qua Paris để dự cuộc diển thuyết của các nước đồng-minh và trung-lập.

Thăng thưởng

Cấp bằng ông Antonetti làm phó soái tại Côte d'Ivoire

Ông Monguillot đại hiệp-ly quan tại Đông-dương.

Ông Bourcier-Saint-Chaffray làm khâm-sứ tại Tonkin.

Ông Garnier làm khâm-sứ tại Đông-dương đi khâm-sai.

Ông Gallen làm Nguyễn-soái Nam-kỳ, ông Bose làm khâm-sứ tại Lào.

14 Octobre 1917.

Tiếp nước vua A-lơ-măn

Sửa soạn một cuộc lễ rất lớn đang tiếp nước vua A-lơ-măn tại Sofia.

Ông Michaelis hưu-tri

Các nhà nhật-báo A-lơ-măn thấy trước rằng ông Michaelis sẽ hưu-tri và chắc đề nữa ông Kuehlmann hay là ông Balow lên thế.

15 Octobre 1917.

Mặt trận Ang-lê

Ông Sir Douglas Haig cho hay rằng trời động mưa. Hai bên bắn phá nhau. Ngày hôm qua bắt được 741 tù binh cơ Phi-thoán bắn phá bình nghịch và cớ chớ đó, và bắn hạ được 4 cái Phi-thoán. 10 vị phi-tướng Ang-lê mất chức là bị lực báo tố nên tế chết.

HƯỚNG TRUYỀN (Echos)

Một người vạn hộ hầu đầu quân

Ông Cornelius vanderbill là con trai của một ông vạn hộ hầu ở bên Huế-Kỳ rất có danh tiếng, mới xin tòng quân, làm lính tay trơn.

Đường xoi dưới đất

ngạn biển Manche
Vị thông tin tại Nhiều-do của báo Daily Express mới đăng tin rằng

quan bát vật Huế-Kỳ John K. Hencken có trình cho chánh phủ Ang-lê thi nghiệm một cái máy để mà đào hang đi dưới biển Manche trong 35 ngày. Ông bát vật ấy nói rằng chánh-phủ đã ưng thuận rồi.

Ông đề hòa-đồ thì lấy tâm cái máy xoi bốn cái hang ngang qua đất và hòn đá, xoi như thế trong mỗi giờ được 30 thước.

Làm như vậy chẳng những đặt đường xe lửa đi được mà thôi, mà lại có đường rộng cho xe-hơi tải lương thực chạy từ Ang-lê qua nước Langsa thông thả.

Ông Hencken lại hứa chắc rằng ngài xoi hang ấy trong vài tháng thì hoàn tất. Nếu việc ấy làm thành tựu thì cũng đỡ cho tàu bè chở chuyên qua lại nước Ang-lê và nước Langsa.

Ngài lại chịu xoi hang ấy bây giờ, sau sẽ trả tiền. Ấy là một việc của Huế-Kỳ muốn thi ăn cho Ang-lê và Langsa. Ông Hencken lại nói rằng trước khi ngài chịu như vậy thì ngài đã có lời ưng-thuận của chánh phủ.

Theo cái họa đồ thì phải đư 3 trong ba nước mỗi nước mỗi ông bát vật được coi tại miệng mỗi hang.

Chiếc tiếm thủy-dinh

A-lơ-măn bị chìm
Chiếc tàu Huế-Kỳ Navajo ở Huế-Kỳ chạy đi, có bản chìm. Đang một chiếc tiếm-thủy-dinh A-lơ-măn tại biển Manche.

Chiếc Navajo gặp chiếc tiếm-thủy-

đình ấy bắn vài quả, nên chiếc Navajo bắn lại 35 trái phá, trúng nhằm chông mũi chim ngắm.

Số binh tướng của A-lơ-măn hao tổn

Theo tờ báo Eclair:

Số binh tướng của A-lơ-măn hao tổn đã đăng báo trong kỳ tháng juillet, thật là nhảm theo số đã khai

thiệt hồi tháng juin:

Table with 2 columns: Category and Value. Rows: Bị chết (27.837), Bị bệnh (70.128), Mất (29.873), Cộng (127.836)

Số binh A-lơ-môn thất từ ngày

khoi cuộc chiến tranh đến ngày 31 juillet 1917 là:

Table with 2 columns: Category and Value. Rows: Bị chết (1.158.601), Bị bệnh (2.922.320), Mất (710.454), Cộng (4.791.375)

Số quan võ A-lơ-môn chết, cứ theo số A-lơ-môn đã đăng báo:

Table with 2 columns: Category and Value. Rows: Bị chết (34.451), Bị bệnh (66.223), Mất (7.654), Bị cầm tù (4.624), Cộng (112.952)

Theo số binh tướng A-lơ-môn hao tổn mà đã đăng báo trong kỳ tháng juillet, thì số lính thiếu niên hết:

Table with 2 columns: Category and Value. Rows: Lính 1917 (15.982 nghĩa là 12.5 o/o), 1918 (6.056), 1919 (145)

BẢN GÓP

Vi muốn rĩ rĩ thêm những tư-tưởng của người Langsa cũng khắp trong xứ này và cứ phân sự một cách bình nghiêm trong việc canh cải phong tục mới, thì lòn-quan định giá nhẽ cho kẻ mua tờ báo Gazette de Cochinchine vừa sức mọi người. Vậy lòn-quan định bởi giá mua nhứt trich cho các quan viên bản-quốc ăn lương mỗi tháng 30 g hay là nhỏ hơn nữa. Những viên quan ấy chúng tôi cũng đánh chia để cho mua 2 tờ báo một lược Gazette de Cochinchine và Lưc-tinh-lân-vân chung nhau là 6 g ma thôi, lại cho phép góp mỗi tháng 0 \$ 50.

Xin nhớ. — Khi gửi Bulletin de souscription lên mua báo, thì phải gửi theo số tiền

Linh tập annam tại Pháp (Nos tirailleurs en France)

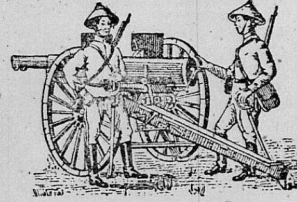
Table with 2 columns: Category and Value. Rows: (tiếp theo), Tờ trình của quan cai-trị Bose về toán thợ Đông-dương làm ở nhà thuộc dân tại X. (Gironde), Số lính và các hạng, 19 Mai 1917 thì các hạng cứ theo thứ tự như sau này, Phó-quản (3), Đội (23), Cai (112), Thợ chuyên nghề (86), Thợ không chuyên nghề (2.133), Cộng (2.350), Cứ theo từng xứ thì chia như sau này: Nam-kỳ (43), Trung-kỳ (1.309), Bắc-kỳ (1.036), Cộng (2.358)

Viên coi quản toán thợ ấy là M. Bereni, tham-biên thương chánh Đông-dương hưu-tri, công việc làm lặn lặn làm.

Ban người Pháp thì có: 1 viên phụ việc quản-ly, 2 phó-quản, 4 đội, 2 cai, 2 lính làm giấy.

Tôi xin trình rằng cứ như toán thợ này đóng như thế, thì lấy nhiều người Pháp trông nom không đủ. Bởi vậy phải thêm người Pháp mới được, mà càng cần thêm lắm là vì theo thể-địa chủ thợ đóng ở đây thì việc coi nom khó hơn ở đây thì số người Pháp lại còn hơn được người. Lại cần đặt thêm một người biên số sách và một người đăn-bá đánh máy chữ nữa để đỡ việc cho quan chánh coi lĩnh thợ không thì ngại phải tội bụi về giấy-mã việc quan quá đối.

Thuộc điều hiệu CANON

BAO-XANH Đà ngon mà lại rẻ tiền

THI-ONH

Xin cha nó ăn da, tôi thế lòng chẳng đời hai. (Bức lời lay chống và nói): Nay cha nó ra đi thì tôi cũng kính-lay mà chúc cho cha nó đạo lồi thanh bình, sự người mạnh giỏi. Đã biết cha nó đi thì tôi buồn rầu do chực, mà hề đạo làm vợ, chồng hiểu sao phải nghe vậy. Thời! Cha nó lấy vui lòng mà hay mấy với đời, con sự thợ mẹ nuôi con, có cha nó cũng vậy, tôi nhưt nguyên trọn niềm thảo thuận.

HIÊN-SI

(Kính Hiên-Hầu và Ngọc-Anh lại gần. Hai đứa con bước lại gần đứng khoanh tay hầu cha).

Hai con này, có cha cũng vậy, không cha cũng vậy, con hãy gia công mà học hành. Mỗi mỗi việc đều phải nghe lời ba mà con, đừng có cãi lời mà bà con buồn, mà con rầu nghe!

Con Hiên-Hầu, con đã có trí rồi, hãy nhớ những lời cha dạy. Cha đi đường xa xuôi, việc trời đất đừng lẩn chẳng biết. May trời cho cha sống, vậy đừng công thành danh toại thì chẳng nói mà làm chi. Nhưng hàng rũi, mà cha phời thấy nơi đất khách, thì đầu mà có khiêm khuyết thế nào con cũng ráng mà học thì lành bằng cấp cho con, đừng đứng làm theo bọn « bán đồ nhĩ phở » học nữa chừng rồi thì ra kiếm việc

làm, hoặc theo mẻo đang chó diếm, không nên con nghe! Chừng con lớn khôn rồi, phải hết lòng thờ mẹ con mà đến ơn các đức, phải lo mà đền đác hai em con cho đến khôn lớn, đừng bắt chước những người phong đàng, trả rườ, cớ bạc, đẽm đàng, chẳng đoái mẹ góa, em thơ, lại không nghĩ đến lúc hàng vi, đặng lúc nào vinh nạt lúc này. Làm người như vậy thì không bằng loại sáng có, con phải nhớ nghe!

Hiên-Hầu và Ngọc-Anh, và khác! (Hiên-Si ôm con mà hang)

Hiên-Hầu

Nói: Thưa cha, những lời cha dạy, con xin ghi vào da, chẳng hề dám quên. Xin cha ăn lòng, nay cha đi, hai con xin lay cha đôi lay mà đưa cha lên đường.

Hiên-SI

Nghĩa, ra thấy biểu đây con.

TRUNG-NHĨA

Da!

Hiên-SI

Nay thầy đi đây hoặc 5 bảy tháng, hoặc một đôi năm thầy mới về. Còn ở với thầy từ 12 tuổi tới bây giờ con đặng 20 tuổi rồi. Thầy với Cô coi con như con nhà. Vậy con ở nhà phải hết lòng mà coi sóc việc nhà. Có bất trắc việc chi thì con lại thầy

Hai mà phân đó, con nghe! Con đừng c ập theo đó đặng phồng từ, đừng bắt chước tành văn chú nhà gà buoi bép, đều ấy chẳng tốt à con à!

TRUNG-NHĨA

Da, tôi xin lay thầy đi mạnh giỏi bình an. Cóp việc nhà thì để mặt tôi giúp đỡ cho.

LÊ-MẶC

Nề, tàu gần lại à con. Thôi, thẳng Nghĩa con hãy vát rương mà đưa thầy con xuống tàu, để đàn đá trẻ.

(Hiên-Si đứng dậy từ giữa mà, con ra đi. Khi Hiên-Si ra cửa có Trưng nghĩa vát rương bước theo, thì kéo mang lại.)

(Còn nữa)

(5) Penitenton du 25 Octobre 1917. N° 501

VÌ NGHĨA QUÊN NHÀ

(La Patrie avant la Famille)

TỔNG HẠT MỘT THƠ

Của ông Lê-quang-Liêm đit Bấy và ông Hồ-vân-Trung từ Biếu-Chánh, Chiết thảo.

(tiếp theo)

Nhưng vậy mà ở đời tôi cũng thường có chi cho mẹ nó thấy, có nhiều người đờn bà khi có mặt chồng, ăn ở với cha mẹ chồng chẳng có một mảy chi làm lỗi: đến khi vãn mặt chồng, thì lòng da đời, chẳng kể cha mẹ là trời biển, làm cho mẹ buồn rầu, bỏ cửa nhà của con mình mà đi ở nơi khác. Lại cũng có lắm người: trong khi chồng đi vắng, nhà coi coi khiêm khuyết, chẳng lo tảo tần mà nuôi con, lại theo bài bạc, quên cửa quên nhà, không đoái cha già mẹ yếu, chẳng hề ra rách con thơ.

Nên tôi khuyên mẹ nó: khi tôi đi xa rồi phải hiền lòng chớ da, trờc sao, san cũng vậy, lo cung phụng mẹ già cho học lên tới ở nhà. Nếu mẹ nó mà có đời tành thế đờn bà khác, thì khi tôi trở về đừng có ngó mặt như nhà. Xin mẹ nó có thương chồng, thương con, thì phải nhớ mấy lời tôi đặng đó nghe.

Chỗ ở. — Hiện đang sửa sang và làm nhiều việc để cho thợ được một chỗ ở đủ rộng-rải, đủ yên-ôn và lại giữ gìn được đường về-sanh nữa.

Nhà thuốc-dạ ở X... này là một nhà mới lập ra, nhưng đã tốn nhiều công lao mới mở mang phát đạt được như bây giờ. Nhứt là đã phải chăm về những việc cốt yếu để chẳng mất bao lâu mà làm được cho việc chế thuốc-dạ được yên vững lắm. Vì muốn như vậy cho nên quan chánh nhà thuốc-dạ chỉ có thể tạm để những thợ An-nam ở các nhà ván, khi đâu mới một toạ thủ như đến thì cũng đủ ở, nhưng trong vài tháng sau thì số thợ tăng mãi ra, đến nỗi xấp xỉ số trước kia, nên những nhà ván ấy hoá ra chật chội: thành ra các thợ phải ở ép-nồng chen chúc và không được đủ không-khí mà thở.

Nhưng tôi cũng phải vội vàng mà nói thêm rằng tình hình ở đây mỗi ngày một khá thêm mãi ra.

Hai ngôi nhà gỗ vừa mới làm xong đã bắt đầu dùng từ cuối février mới rồi; cuối mars, thợ lại được hai ngôi nhà nữa mà ở. Hiện nay, nhà thuốc-dạ đang làm bốn toạ nhà nữa bằng xi-măng cốt sắt. Nay cần thúc công việc ấy cho chóng xong để bù những nhà cũ đi. Lại nâng mức sắp tới đây thì cần cần cho thợ-há ở tú-tê và hiệp về sanh nữa.

Về phần những nhà kia để rước tiếp vào cái trại đó, thì trong được cả: Phòng ăn khà đi đủ chỗ cho 600 người ngồi một lúc, thì nay mai sẽ xong. Bếp-phòng rửa, phòng tắm cũng đang làm, chừng cuối Jain thì xong.

Việc sắp sửa cái trại mới đó lại lợi nữa là vì những nhà cũ thợ Annam ở lại không được luôn một chỗ, như thế coi nom thợ thuyền thiệt là khó khăn mà bất tiện cho việc giữ thứ tự trong hàng quân nữa. Những nhà cho các người Pháp coi thợ ở và những nhà cho người Trung-hoa ở, thì lại phải máy nhà của thợ Annam ở vào giữa. Nhưng người ta cũng đã cần tìm mà dùng những đồng gỗ ngăn cách nhà họ với nhà kia, song cách đó không đủ mà tránh những điều bất tiện sinh ra bởi các nhà của thợ Annam ở gần mà như thế cũng là ở gần cận với các thợ Tàu. Việc để cho thợ Annam sum họp tại cả vào một khu là rất cần để giữ gìn kỷ luật và tiện cho thợ thuyền làm việc có điều độ nữa.

Tôi thật tưởng còn phải trình rằng chỗ các thợ Tây coi thợ Annam ở không được chính đôn. Những người ấy ở vào góc một ngôi nhà ván trong một gian chỉ ngăn bằng ván gỗ mà thôi, mà lại hẹp quá không đủ cho năm người ở chung với nhau. Nếu để cho những người ấy một nơi rộng rãi hơn và chiếu đôn hơn ở vào trong trại mới. Những người ấy nay ăn với cơ lính thuộc-địa N°. Ông Bereni có nói với tôi rằng những người ấy ăn uống không được từ tẻ lắm. Tôi tưởng nên cho phép những người ấy lãnh tiền ăn uống chung với nhau ngay ở trại.

Quan chánh coi toàn thợ này cũng không có nhà ở trong trại, như thế thì khá tiện lắm. Nhà thuốc-dạ đã có công mà làm cho các thợ Annam được một chỗ ở đủ cần dùng, thì phải có nghĩ đến lợi ích cho quan ngài đủ các cách, thì lợi ích để trong nom thợ thuyền ban đêm cũng như ban ngày nữa. Nhà thuốc-dạ láng giềng ở X... đã định liệu được như thế, quan chánh nhà ấy thiệt nên mừng. Việc đó rất là quan hệ để mà giữ gìn kỷ luật và thứ tự trong trại, vậy tôi xin trình để quan chánh ở nhà thuốc-dạ X... lưu tâm đến.

Trong kho quân áo và kho binh lương thì tôi thấy nhiều lắm.

Ông Bereni nói với tôi rằng kho ấy chật quá không đủ chứa hết số đồ lương-thực tại kho này nữa. Tuy vậy cũng không thiếu được lời của người coi kho ấy, quả là trẻ-nãi không chịu xếp đặt các đồ đạc cho có thứ tự và thu dọn mà dùng hết những chỗ bỏ không.

(Còn nữa)

TRỊ NANG

(Boite à malice)

Hai chuyện bô

Bên nước Thổ-nhĩ-kỳ không có chỗ giam tù vật. Hễ có thú vật đi lạc bầy, ai bắt được thì đưa tới quan giao cho người đó giữ một ít ngày, rồi nếu không ai tới mà xin, thì lại cho người giữ đó.

Bữa kia có một con bò sỏ ra bị hai người Nhà-quê bắt được, mỗi người nắm mỗi cái sừng. Rồi lại tranh giành với nhau mà giữ, mới đi đến quan an mà thưa, thì quan giao cho người lớn tuổi hơn giữ, rồi day qua tám bữa trở lại mà hầu.

Mãn hạn, một người lật lật lên đến quan an mà trình việc. Quan hỏi: con bò đáng bao nhiêu? — Bẩm chừng vài chục đồng — Thôi đưa cho ta nắm đồng, ta cho người.

Người thứ nhì cũng đến nói như vậy — Con bò này đáng hai chục đồng hay không? — Bẩm dang. — Đưa cho ta nắm đồng, rồi ta cho người.

Đến bữa xử, hai đảng bầm bầm xông rồi, quan an mới nói:

— Con bò này tranh với nhau đây đáng mấy? —

— Bẩm Ngài, đáng hai chục đồng —

— Tốt, vậy thì: Xét vì hai đảng đi kiện mà tranh một con bò, lại khai giá đáng hai chục đồng bực;

Xét vì mỗi người cũng đều có quyền bầm nhau, cho nên phải bầm hay là cắt hai ra mà chia;

Xét vì chúng nó đã chịu riêng cho tôi mỗi đứa là nắm đồng, đáng mà bắt lấy con bò, vậy thì theo ý chúng nó, con bò giá đáng chỉ có nắm đồng mà thôi.

Vậy nên ta cứ thiệt giá mà mua cho mỗi đứa nó.

— Thưa, vậy thì: Xét vì mỗi người cũng đều có quyền bầm nhau, cho nên phải bầm hay là cắt hai ra mà chia;

Xét vì chúng nó đã chịu riêng cho tôi mỗi đứa là nắm đồng, đáng mà bắt lấy con bò, vậy thì theo ý chúng nó, con bò giá đáng chỉ có nắm đồng mà thôi.

Vậy nên ta cứ thiệt giá mà mua cho mỗi đứa nó.

— Thưa, vậy thì: Xét vì mỗi người cũng đều có quyền bầm nhau, cho nên phải bầm hay là cắt hai ra mà chia;

Xét vì chúng nó đã chịu riêng cho tôi mỗi đứa là nắm đồng, đáng mà bắt lấy con bò, vậy thì theo ý chúng nó, con bò giá đáng chỉ có nắm đồng mà thôi.

Vậy nên ta cứ thiệt giá mà mua cho mỗi đứa nó.

— Thưa, vậy thì: Xét vì mỗi người cũng đều có quyền bầm nhau, cho nên phải bầm hay là cắt hai ra mà chia;

Xét vì chúng nó đã chịu riêng cho tôi mỗi đứa là nắm đồng, đáng mà bắt lấy con bò, vậy thì theo ý chúng nó, con bò giá đáng chỉ có nắm đồng mà thôi.

Tội nghiệp chú mắt bò mới đi tìm đảng một người Langsa từ tẻ làm giùm cho một là đơn kê hết đầu đuôi mà chưa cùng quan biện-ly, lại đến: — Phải đem đơn mà nạp tại nơi tay quan Langsa trên tòa.

Chiều lại trở về người làm đơn hỏi! — Vậy chờ làm sao — Họ bắt tôi đợi lâu quá, rồi có thầy Lon-lon thầy hội tôi, rồi thầy biều đưa đơn cho thầy, tôi không dám cãi. Một chấp trở ra lại nói với tôi rằng quan biện-ly biều đi về đi, không cần gì phải trở lại làm chi.

Tẻ ra phải làm đơn lại mà gửi đến tòa thế khác chắc chắn thì may có thấu đến quan cũng chẳng.

VỀ VIỆC HỌC CHÁNH

(Instruction publique)

Bản-quan mới tiếp được điện tin của bản-quan chủ-nhon ở ngoài Hanoi gửi về nói rằng:

Trong ngày, 15 octobre 1917, Quan Toàn-quyển Sarraut đã ký tên hai lời nghị về việc cao đẳng học hiệu của chúng ta và phê nhận nhứt định công vụ công làm đã bày lâu sắp đặt, công cuộc như vậy chúng tôi đã có bày tỏ rồi trong tờ báo *Gazette de Cochinchine* đề ngày 16 septembre trước đây và qua kỳ báo thứ 7 kỳ tới chúng tôi sẽ cử bản thêm cho dứt chuyện.

Thẩm định tin của bản-quan chủ nhon gửi như sau đây:

Hanoi, le 19 octobre 1917,

« Quan Toàn-quyển đã ký tên hai lời nghị đề ngày 15 octobre.

« Lời nghị thứ nhứt định sắp đặt nhứt định cuộc lập trường Cao đẳng chuyên về dạy trẻ bản-quốc làm nên sự phạm ngõ sau ra giúp việc các trường cũ thể và sơ học. Nhà trường này chia ra hai lớp: dạy Văn chương và Cách-trị. Còn Trường lý luật và Chánh-trị sẽ dạy học trở sau ra làm quan phụ việc các trị địa hạt langsa và các quan Annam để bổ đi cai trị các tỉnh ở Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

« Lời nghị thứ nhì chỉ về số giảng-độc cuộc học chánh và cao đẳng học hiệu. Vậy lời nghị này đã cử ông Henri Gourdon làm Giảng-độc sở học chánh Đông-dương và quan y khoa tân sĩ Cognacq độc-học chánh cuộc cao đẳng học hiệu thì quan cai cuộc Giảng-độc học chánh ấy.

« M. Mus, cựu độc-học trường Bảo-hộ được cử lên chức độc-học chánh Bắc-kỳ thế cho M. Peralle hồi hưu. Có lẽ M. Donnadiu cựu độc-học trường sư-phạm Nam-kỳ sẽ sung chức độc-học trường Bảo-hộ.

« Quan Toàn-quyển sẽ xuống tàu ngày mai là 20 octobre về Saigon Quan tân sĩ y khoa Cognacq sẽ về Saigon cuối tháng này. »

Bản-quan rất vui mừng mà đọc tờ điện tin này, làm cho chúng ta thấy rõ việc khéo léo của quan

Toàn-quyển đã biết lo liệu nhơn lúc Đông-dương khởi nhập tan thời đại này mà chọn một đảng anh-hùng bị thương trong giặc cả này vốn thuở xưa nơi thuộc địa ta của đã là tổng đốc giảng ra việc học thức cho dân Nam-việt, ông ấy quý danh là Henri Gourdon cựu độc-học chánh Đông-dương, vậy cả thân dân sĩ thứ ở đây Tây và Nam thầy đều khen ngợi và khám phục dâng theo cách thường xưng danh như vậy.

Gazette de Cochinchine.

THÔNG BÁO

(Informations)
ĐÔNG-DƯƠNG
(Indochine française)

Nam-Kỳ
GIÁ BẠC VÀ GIÁ LỬA
Giá bạc kho nhà-nước... 3f. 55
Giá lửa, tạ 68 kil. chớ tới nhà máy Chợ-lớn bao trả lại: 1\$75 tới 1 \$ 80.

Saigon

ÔNG LÊ-VĂN-VO

Là Lương-y cựu nhà-nước, học tại Hàng-lâm-y-viện bên tây (Alger) Đã có coi các nhà thư ởng bên tây và Annam được 35 năm. Tịch đủ chứng bịnh trong nước Nam. Ai muốn uống thuốc xin tới tại nhà ở Dakoa, đường Paul Bert số 43, ngang rạp hát của ông Đốc-phủ-Kiệt.

Tiệm Cát-Thành

BẢN SÁCH, ĐÓNG GIẤY VÀ TẠP HÓA
3, RUE DU CHANVRE - HANOI

Kinh trình các qui-khách được biết: Tiêm tại nơi các thư đồ bằng da như sau này: Đồ bắt kẻ về song mã, về độc mã và yên ngựa, ghe, các thứ giày tây để đi chơi, giày đi săn, giày annam, các thứ giày lạng, các thứ túi đựng tiền và các thứ cặp sách. Thứ nào cũng bằng da tốt và da lâu. Hàng chúng tôi làm rất là cẩn thận, giá bán nhứt định và rẻ hơn mọi nơi. Các qui-khách có cần dùng thì hàng gì, xin cứ gọi thợ cho bên-hiện và định theo mandat một phần tiền, thì bên-hiện xin gửi hàng lập tức theo cách lãnh-hoa giao-ngân (contre remboursement).

Thuốc gói chữa vẩn hiệu GLOBE

AI AI CÙNG ĐÀ VÀ NỖ THOM ĐIỀU

Chỉ một mình hãng Denis Frères trữ thuốc này mà thôi.

Croix...
Số...
Liste...
au li...

2814	7692	2073	3063	19071	1786	5529	14058	9204	10544	281	10623	8207	1412	8832	14744	17480	2183	17309	5026	8885	6069	3029	12236	13302	16590	16916	8702	11838	12687	5331	4109	5178	6219	11590	8203	8094	8077	15063	9288	10750	4981	13847	3760	14986	13741	12483	5065	392	14326	2781	14972	1217	11717	7722	16803	11745	1539	10974	14775	3302	16020	1654	3044	3222	742	3508	14124	12339	1907	12674	1798	2980	11052	5698	5704	3345	1002	15123	10118	6115	11709	14617	14387	12321	13734	16021	10396	8533	13577	13969	8520	14069	8757	16659	8757	338	13155	3307
------	------	------	------	-------	------	------	-------	------	-------	-----	-------	------	------	------	-------	-------	------	-------	------	------	------	------	-------	-------	-------	-------	------	-------	-------	------	------	------	------	-------	------	------	------	-------	------	-------	------	-------	------	-------	-------	-------	------	-----	-------	------	-------	------	-------	------	-------	-------	------	-------	-------	------	-------	------	------	------	-----	------	-------	-------	------	-------	------	------	-------	------	------	------	------	-------	-------	------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	------	-------	-------	------	-------	------	-------	------	-----	-------	------

Thông báo Croix-Rouge française

Sở các số Trưng Thám TOMBOLA

Liste officielle des nos sortis au tirage et des lots gagnés

Table with 10 columns: Numeros gagnants, Numeros sortis, Numeros gagnants, Numeros sortis, Numeros gagnants, Numeros sortis, Numeros gagnants, Numeros sortis, Numeros gagnants, Numeros sortis. Contains lottery results for Tombola.

CUỘC LÊ SADEC

Nhơn dịp làng Vinh-Phước (châu-thành Sadee) làm lễ khánh thành nhà hội trong ngày 29 và 30 Septembrie 1917, các viên quan...

Cách mười ngày trước Hội-viên lập cuộc lễ này có giới thiệu mới và chương trình cuộc chơi đặt là: Vi thiệp tối lạc-đức... trong các đồng các làng trong tỉnh, tới tận lược lệ ra đây: a) Đại-pháp cùng 11 đường cùng hiệp...

Đến ngày 29 Septembrie, nhà hội Vinh-Phước chuẩn đôn lực hũ, nghi thức coi rất lịch lãm, chúng bà giới về thị viên quan, Cai phó tổng, hội-đồng, hương chức các tổng các làng và người đi coi từ đến nhà hội rất đông...

Thánh ra thay mặt cho hương chức và hơn dân làng Vinh-phước đọc bài chầu mừng các quan cảm ơn mấy ông máy bà có lòng hảo...

Khi thầy hội đồng Nguyễn-duy-Thành đọc bài diết lời, thì thầy thông Báo bước ra đọc bài chầu langsa diết bài của thầy hội đồng mới đọc đó cho các quan Langsa nghe.

Kể quan Tham-biên đọc một bài khen hương chức làng Vinh-phước và cảm ơn mấy ông máy thầy bày biện lễ này, ngày đọc vậy rồi thì thầy thông Văn bước ra đọc một bài chữ quốc ngữ dịch bài của quan chủ tỉnh mới đọc ấy ra cho các tổng, làng, thôn dân nghe.

Tôi xin tóm lại như vậy: a) Ta cảm ơn hương chức làng Vinh-phước có lòng mới ta dự cuộc khánh thành nhà hội của làng. Ta lấy làm hoan mà đến dự cuộc này vì sẵn dịp cho ta đi ra trước mặt thiên hạ

rằng ta rất bằng lòng và khen ngợi hương chức Vinh-phước, biết lo giúp việc nhà-hội, hết lòng lo các việc làng; làng này là trong hơn hết trong ba làng châu thành mà việc chính trị rất hay, hơn tròn từ từ luôn luôn: nhiều diệp hương chức không kể công khó nhọc, hoặc là lo việc làm phước trong công việc này, hoặc là mần dân tình nguyện, quyền tiền, vay bạc, các việc từ khởi cuộc giặc đến nay, mỗi mỗi hương chức đều đồng tâm hiệp lực lo lắng rất xong, to đả trung thành với nhà nước langsa nơi cõi Đông-dương này.

Nhưng mà như ta vui lòng đến dự tiệc khách thành nhà hội này thì ta lại lấy làm thẹn nhảm mà dự vào hội viên bốn-quốc lập ra, dùng diệp khách thành nhà hội này mà bày các cuộc lễ chơi dâng quyền tiền mà làm phước trong cuộc giặc này.

Việc bày cuộc lễ thỉnh linh như vậy thì tôi thêm đả trung thành của các phái viên của nhà nước Đại-pháp; đồng thành ý ta đã thường rõ thấy từ khi khởi giặc đến nay; việc làm như vậy tôi thêm lòng các phái viên triều thần như vậy đã đem đức vua mình soi chiếu này hơn năm mươi năm, làm cho nhân dân phước phúc tinh cho chúng dân và chỉ nghĩa là của các ông có lòng tin cậy mần-quốc trong việc chung cuộc đặng giặc này.

Ta chặc mấy cuộc các máy ngày bày ra đây sẽ được việc, đó, mấy ngày thầy đả của quan Langsa bốn tỉnh có mặt đầy đủ các quan...

Độc rồi nhập tiệc, trong lúc ấy nhạc Langsa có đủ kèn trống, thầy giáo Dương làm đờ và nhiều thầy giáo giúp sức, đánh nhiều bản rất hay, rất thanh trầm; nhà hội mới bên thì chơng đờ xô số Tombola, náo là máy may, xe may, đồng hồ, kiến, lều, quả cầu, lư, chén đũa, lực bình, hồ đồ tra, đồ thơn, thuốc rượu, và nhiều món nữa, bên kia thì đờn chó hát thuat, đi dầy điệu theo điệu hát ấy.

Tôi lại có phen, húc-đang có nhạc đi theo; ai đi chơi đi-đến thì hát bội Annam, lại « Lạc đồng biên » thì hát bóng; qua bữa sau tám giờ sớm mai, tại nhà hội Vinh-phước thì tam sanh có hát; hát bội Annam hai rạp, xe lai chơng có nhiều cái chơng rất chơng; như là của các ông thầy thuốc và máy cửi xe thêu việc tại nhà thường chơng một cái hội thi Hội đồng thiếp có quan thầy thuốc, có bà hương, có mấy thầy điều dưỡng và nhiều người bình, đồng máy thêu cửi rất hay và đồng lòng, đồng cơ lĩnh làm một cái sân sòng 75, có lập đi theo và đôi Thỉnh cao lớn (bề cao 1m85) làm quan nam phào thì.

Tối lại hát bóng, hát bội Annam, còn tại nhà hội thì xô số Tombola đến 14 giờ đờ pháo bóng.

Nhơn viên quan quí chức và hơn dân trong tỉnh hũn ra là cuộc làm phước và nghĩ tình hội viên có lời mới, lại thêm nhảm tiết trong thu, trăng trong gió mát nên thiên hạ đến chơi rất đông, chắt đàng chắt nẻo, nữ tử nam thanh; trong hội thiêu đặng 3.300, trong số ấy có 230 của các bang trong đờng chơ.

Hội viên nhóm định chia cho các hội làm phước như sau này:

- Hồng thập tự 1.200
Hội tế cấp Saigon (La Saigonaise patriotique) 1.200
Hội nhà thương người Annam tại Marseille 400
Hội máy bay Langsa (Ligue aerienn française) 400
Hội giúp kẻ mồ côi trong cuộc giặc 100. Cong. 3.300
Hội viên làm đờng việc như vậy này tôi đờn lời cảm ơn chư viên quan quí chức và hơn dân tỉnh Sadee.

BẮC-KỲ

Con gái Đê-Tham sang Tây. — Bà C. là vợ một viên Thương-chánh đã ra ngũ, vừa mới đờn kết với nhà nước bảo hộ, đờn con gái Đê-Tham là Hoàng-thị-Thuong sang Pháp để đi học, hoặc là đi Trường, hoặc là nhà, như là một người con gái các nhà nước Trung-hoa vậy. Cứ như thế kẻ-ừ của Nhà-nước bảo hộ và của Bà C. đã kỳ thi bà C. toan kế trong nom các tân học của Hoàng-thị-Thuơ như là con đờ và không đờng sự báo các việc gì trong nhà. Nhà-nước sẽ cấp cho Hoàng-thị-Thuơ một cái giấy vào học sang Pháp cùng đi một chuyên viên bà C. Mỗi năm bà C. đờng 1500 quan đờ chi tiêu về việc nuôi nấng, và đờng đờ con gái Đê-Tham. Tiền ấy cứ ba tháng trả một kỳ mà gia đờng, lễ bà C. đờng facture triếp thì quan đờ đại lý phủ Toàn-quyền Đông-dương ở Paris sẽ giao cho.

Mỗi năm bà C. phải gửi một tờ trình quan Thống-sứ về thể lư, tân học và sự học kiến tới của Hoàng-thị-Thuơ. Hề có việc gì quan trong xảy ra thì cũng phải viết tờ trình quan quan Thống-sứ. Tờ kẻ-ừ này hơn đến khi Hoàng-thị-Thuơ kết nghiệp. Lúc bấy giờ Nhà-nước sẽ cho một học bổng Hoàng-thị-Thuơ hoặc là làm một tờ kẻ-ừ nửa mà gửi bà C. Nếu vi mà gia đờng, lễ bà C. đờng phải thì phải trình trước ba tháng và trong nom Hoàng-thị-Thuơ đờ nhà Bà C. trong cái hạn ba tháng thì sẽ tiền giao từ đờn hạn ba tháng ấy bà C. cũng đờng gửi lư. Nhà-nước lại đờng quyền bắt kẻ-ừ về những lễ gì mà nhà-nước sẽ xét ra. Hề bắt kẻ-ừ đờng thì cái hạn ba tháng đờn hạn hết thì cái tiền giao trong ba tháng ấy nhà-nước sẽ nhận lấy.

Thầy dọi này hút thuốc hiệu HONGROISES' như ông Quan-ba bốn-cơ vậy.

THUỐC LÁ VÂN RỜI HIỆU JOB

là một hiệu thuốc tốt nhất. Những người ghiền thuốc mà muốn giữ vệ-sanh, khỏi hư phổi, không ráo cổ họng, thì nên dùng thuốc hiệu này mà thôi. Vì thuốc này có các quan chuyên-môn thì đồ ở những đại-học-dùng ra, đứng độc-biệt việc chế thuốc. Duy chỉ có thuốc hiệu này vẫn bằng giấy JOB thật hiệu, thì không hiệu thuốc nào bằng hiệu này cả.

THẬT GIẤY VÂN THUỐC LÁ-HIỆU

JOB

ĐƯỢC BÀNH NGHĨA NHIỆM
và được dự Hội đồng ban thưởng
ở Trường Đại-học Paris
năm 1919 và 1920

Cần ông Jean BARDOU chế ra, hiệu mẫu đã ký tại Tòa-án
Nay con trai ông ký là ông Pierre BARDOU nổi nghiệp
Hiệu giấy này đã được 450 cái Mè-day, 119 cái bằng vàng, 135 đạo bằng Danh-dự.
62 lần được đánh Ngôi-hàng

Chủ lãnh (trung bán là): Ở Toulouse, B4 de Strasbourg, số 72-74
J.Z., Paulhae { Ở Paris, Rue Beranger, số 21.
Lãnh trung bán tại: BOY LANDRY { Số 19 đường Bonnard, Saigon.
Đông-dương là ông) { Số 19 đường Francis-Garnier (Số-hộ
Hoàn-kiếm ngay gốc Dừa Ha-nội).

Bán lẻ ở các hiệu thuốc-lá hoàn cầu.

* Ai là chàng biết Giấy vân thuốc lá JOB, là hiệu giấy tốt nhất Giấy cháy được hết không có tàn giấy thật nhỏ thơ, mà chế theo phép vệ-sanh rất cần mật.

Xưa nay kể đã hàng nghìn người làm mạo giấy JOB, vì giấy JOB là giấy tốt nhất trong thế-giới, nhưng bọn-hiệu đã thừa các tòa-án, đã nghĩ xử trọng phạt các nhà làm mạo rồi.

VẬY HÚT THUỐC HIỆU JOB

là bảo thủ các khố
và lại là lành mới thuốc ngon.

MẮT TRÍ KHÔN (NĂO-BÌNH)

Sự mất trí và não-bình bởi nơi não-cân có bệnh. Ai mà có bệnh ấy chẳng chầy thì tiếp phải lên lều. Thăm chi ngày kia đi chơi rồi về quên lững cái tên của mình, quên đến chỗ ở chỗ ăn; nếu bằng chẳng có ghi chép mà để hồ trong túi, có lẽ phải xa quê lạc kiếng mà chớ?

Muốn cho khỏi mang cái bệnh dữ toan ấy, thì phải dùng một thứ mẫn dược hay bổ huyết hiệu là PILULES PINK (Bổ-hoàn linh-đơn).

Những người đờn ông đờn bà mang bệnh tráng huyết, muốn cho khương cường tăng kiện như anh em chúng bạn vậy thì chẳng khó gì. Một phải uống thứ thuốc PILULES PINK này là thứ bổ huyết bổ cân thượng đẳng hay lắm. Thuốc PILULES PINK có làm cho mình nhiều máu, làm cho khí huyết tinh anh, làm cho hưng vượng cân bộ. Uống nó được lâu thì mình sẽ đáng mạnh giỏi sức khỏe luôn luôn, cho đến đời sẽ lấy làm lạ sao mà mau mạnh giỏi như vậy kia!

PILULES PINK (Bổ hoàn linh đơn)

Trong các tiệm thuốc có bán. Có trữ tiệm thuốc của ông de MARI et LAURENS Pharmacie de Normale, Saigon.

Một hộp giá là 3 quan 50; 6 hộp 17 quan 50.

TRỊ BỆNH YẾU PHÁP (Conseils pratiques)

Chưa bị muốn cho trong nhà có một thứ rượu mà đáng trong các đũa rét, hoặc nóng lạnh, thì không đáng tiền, thì hãy mua rượu RUM mà mua là rượu thiên nhiên họ chỉ chưng mà lại tốt hơn các thứ rượu khác.

Mấy coi cho kỹ kẻo lầm thì sẽ hối hận cho phải, coi kỹ coi kỹ nhận tránh

Có bán trong các tiệm rượu sau

LỜI RAO

TẠI QUÁN LỤC-TÍNH-TÂN-VĂN.
1º Ngạc-hạp 1916 thiết giá 0 \$ 20 (không phải 0 \$ 40).
2º Tiền-cần-báo-hậu thứ 8. 0 30
3º Tường Lục-văn-Tiền... 0 30

Đem tại nước
Lạng-sơ
Dùng sữa
thường lang
trong hoàn cầu,
vân vân.
Sức khỏe,
Mạnh mẽ, vân
vân.
Sữa đặt Norm-
mand hiệu LA
petite fermière
đem tại tỉnh
Normandie ở
trong Đền Val-
de-Bray đem
một cách rất kỹ
cung, tuy làm
ra đặt mà tách
chất béo còn
như sữa tươi sạch. Bộ xử Normand tự thủ này có
đánh, sánh sáng, sữa thường lang và qui hơn trong
cá hoàn cầu.

Thuốc vân
này đắt o mà
lại chắc, độn
cho người
biết hút thuốc
dùng.

Xin hỏi
kiểu tại Làng
Berthet,
Charrière
và Công ty.

Hệ thứ rồi thì ưa nó luôn luôn.

ĐAO XANH — hút nó chẳng hề khô cổ, mùi thơm
hơn cho người cả con người.
Phải nói cho có cái by-tô và đầu hoa-thật đó tức tức
là đầu thuốc

HÀNG BÁN RƯỢU HIỆU DENIS FRÈRES

LẬP RA TỪ NĂM 1862 + + NHÀ NGÀNH TẠI HAIPHONG, BORDEAUX, SAIGON, HANOI

Hàng DENIS FRÈRES trừ savon hiệu « Bonne Mère » là thứ sa-bon tốt hơn hết các thứ khác.

Còn ai ưa dùng thứ rượu bổ, thường gọi là Quinquina thì hãy mua thứ rượu sau này:

Một là « Toni Kola Secrestat ».

Hai là: Saint Raphaël Ducos.

Hàng này cũng có bán từ sắc tốt và chắc lắm, hiệu là từ « Dubois Oudin ».

Còn ai hay hút thuốc Cigares thì mua thứ Cigares El Conde thì là sẽ ưa nó vì giá đã rẻ mà lại mùi nó ngon ngọt nữa.

Hàng này có bán đủ thứ rượu tốt xin kể sau này:

Rượu chắc trắng và chắc đỏ trong thùng và chắc ra va. Rượu Champagnes: Vve Clicquot-Ponsardian. Roederer.

Moët et Chandon.

Rượu Tisane de Champagnes supérieure. B. et S. Perrier. Rượu Tisane extra: Marquis de Bergey.

Hàng này cũng có bán thuốc gội và thuốc vân rời hiệu Le Globe và giấy hút thuốc kều là « Nil » có thứ rượu kều là: vieille Eau-de-vie Dejean, Rhum Negrita.

Liqueurs và cognacs Marie Brizard, và Roger. Bière Gruber và Bière Lorraine. Rượu Madère, Malaga và Muscat de Frontignan Rivoire.

Có bán máy viết hiệu Remington và các thứ đồ phụ tùng.

Cũng có trữ các thứ hộp quẹt Đông-Dương, và ngoài Bên-thủy, gần Annam và ông quệt Hàn-ô (Tonkin) nữa.

Ai muốn hỏi giá thì viết thư như vậy.

Maison DENIS FRÈRES, SAIGON

CÓ MỘT MINH NHÀ NÀY CÓ QUYỀN THAY MẶT CHO NHÀ ĐỨC SÙNG VÀ LÀM XE MÁY

TẠI THÀNH St-Étienne

Mà thôi

Maison F. MICHEL, CAFFORT Successeur ở đường Cathol số 36 SAIGON

Có Bán SÙNG
củi thứ và củi kều. B1.
THUỐC, ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ
và đồ NỮ-TRANG. Đồ đã hết lại giá rẻ
Lạc-Chúa muốn mua vật chi thì xin đi thế như vậy;
M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Cathol. — SAIGON.

Tại nhà in ông F. H. SCHNEIDER
7, Boulevard Noredom. - SAIGON

MEO BẢNG CHỮ QUỐC-NGŨ. Được thầy Moseand điều dịch, đẹp thấy như thơ, việc dạy dỗ nên chăm sóc của ông LAM và PLENET mà dịch ra.

Giá..... 1 fr. 60
Tiền gửi..... 0 5 08

TẠI NHÀ IN
ÔNG F. H. SCHNEIDER
7, Boulevard Noredom
SAIGON

Lectures Françaises
Ông CARRÈRE

SOẠN
Gồm nhiều chuyện hay và có ích.

Trước hết nói về nước Lang-sa se khai cho đến lúc thành trị bây giờ, sau hơn một trăm hai dù các thứ chuyện khoa ngôn ngữ.

Giá..... 1 50
Tiền gửi..... 0 10

LỜI BẢO CẦN KIP

Chư khản quan chớ tưởng lầm rằng hết thuốc chữa thì phải mang bệnh, mình mang bệnh là tại mình không biết lựa thuốc mà hút, bệ thứ nào hút thì nãy làm sao kháng lại.

Chư khản quan khá hút được thứ thuốc Cigarette Diva cho thường, muốn hết bệnh cũng có lối, mà lại thơm tho nhàn nhàn trong cổ.

Có bán trong các tiệm hàng xén.

RƯỢU THUỐC HIỆU LÀ QUINA GENTIANE

Chư Tu-tiến Saint-Paul bảo chế. Là một thứ rượu bổ làm cho con người đặng trường thọ. Những người nào muốn đặng trường thọ và chắng khi nào ương mang bệnh hoan chi, thì phải uống thứ rượu Quina Gentiane này mỗi ngày 1 ly nhỏ trước khi ăn cơm.

Thứ rượu bổ này bảo chế đã đặng hơn 650 năm rồi tại tay ông Dom Manoel là thầy tu tại l'abbaye de san-Paolo viên.

Trong có hoàn viên để đưa đựng ra ngoài danh sa đặng dùng nó mà cho bệnh nặng. Nhặt là các xít nóng nực thì hay dùng nó.

Có bán trong các tiệm hàng xén.

XIN HÃY ĐẾN THỬ XEM. MAU LẮM! MÀ HẾT KỶ CANG TIÊM MẤY
NGUYỄN-HỮU-SANH
Ở gần gara xe lửa Cầu-ông-lãnh

Máy đó các kiểu áo-xiêm quần, đai, và y-phục Âu-châu (paletot) theo thức thời. Có bán sẵn, vải-bò, to-lua, kiểu mới bông-là. Lược-lông Bắc. Châm-châu Tàu, cũng hàng Tây, hàng Nhật-bồn, các màu sắc.

Văn, Nhò, Xuyên, Lành, Trung-buê, Nhuyễn Gia-dụng, thật tốt!

Thơ, tuồng, truyện, Quốc-ngữ bán cả và bán lẻ văn vần!!!
Nếu chư-qui-vi, muốn hỏi kiểu để chi, xin viết thơ để:

Mme NGUYỄN-HỮU-SANH,
150, Quai de Belgique Cầu-ông-lãnh,
SAIGON.

Tại nhà in ông F. H. SCHNEIDER
7, Boulevard Noredom. - SAIGON

NAM VIỆT SỬ KÝ. của Trương bá quyền
1. Sơ khai nước Annam.
2. Bắc chí Ngô thời Nguyễn.
3. Đại Nguyên-tái Đại-pháp.

Giá mỗi cuốn..... 0 5 00
Tiền gửi..... 0 02

HÃY HỎI THỨ HỘP QUET
HIỆU NÀY

LÀ THỨ TỐT HƠN CÁC THỨ KHÁC

Tại nhà in ông F. H. SCHNEIDER
7, Boulevard Noredom. - SAIGON

CÁCH LÀM BÁNH VÀ MÚC. Dạy
những môn rất khéo. Giá vé dạy.

Giá..... 0 5 00
Tiền gửi..... 0 04

PHÁP DƯƠNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THIỆT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
của ông lương-y GUILLIE

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế đường của quan lương-y GUILLIE lấy làm thần hiệu trong những bệnh HƯ PHE, đau trong TÌ VỊ, đau nơi TRÁI TIM, ĐAU GÁNH, ĐAU MINH, RẾT VỎ DA, hoặc CHỐI NƯỚC, BỊNH KIỆT, BỊNH HỒ ĐAI, BỊNH CÚM, GHỀ CHỐC NGOÀI DA và bệnh có TRÙNG LÁI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rất tiên và rất hiệu nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bệnh gốc bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì uống nó hay lắm.

Bất kì thuốc trị đăm nào mà không có dấu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÒ MỘT THỨ THUỐC HOÀN XỔ nữa cũng rất trong thì Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y Guillie.

Chánh chủ trẻ thuốc này là nhà: PAUL GAGE FILS, nhất hạng bán ở số 7 nanh, đường GREENELLE ST GERMAIN môn bài số 8, ở tại đô thành PARIS.

VÀ TRONG CÁC ĐƯỢC PHÒNG ĐỀU CÓ BÁN

KHOAN CHẤT THỦY
(Nước suối kim thạch)

VICHY PHÁP-QUỐC-TUYÊN
VICHY CÉLESTINS

Có bán nguyên vẹn | Trị bệnh đau Thận, bệnh đau bàng-quang, bệnh Phao-Thạch-lâm-bệnh (kể) - Đau mấy chi liệt-tê.

VICHY GRANDE-GRILLE | trị bệnh đẹn gan và bệnh đăm.
VICHY HOPITAL | trị bệnh thương tí, trường nhiệt.
Hay cai chứng đố giả mạo, khi mua phải chỉ chớ tưởng thứ nước nào mình nước uống.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TẾ
SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối tự nhiên và có ra. - Có hộp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3 hoàn thì để tiêu hóa.
COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình đơn nước xít (môi-khi-chất).

HIỆU TO LANGSA " LA SEMEUSE "
XE MÁY HUỆ LỆ ĐỀ ĐI ĐƯỜNG XA KIỀU O.

Vành bánh xe bằng cây và bằng Aluminium (Tổ-phần) hoặc bằng sắt tự ý mình lựa và Cao-su Bergouzan như « Le Gaulois » tui da ba gác, có đưng: 2 cái chia chĩa; Binn đều; ống thụt và đồ phụ tùng. Tay cầm bộ bánh tự ý mình lựa.

Xe vành cây và Aluminium
Bánh xe THÔNG-THÁ
Giá 60 \$
Vành bằng sắt 55 \$

Xe bánh cây và Aluminium
Tum « EADIE »
Núm xe thông-thả và giầy ngừng
bánh xe chổi lại
Giá 65 \$

Bán tại Hàng BERTHET, CHARRIÈRE và CÔNG-TY, môn bài số 88, đường Kinh-lập, SAIGON.
Nên xin thơ (tên hàng Berthet, Charière và Công-ty xin sách riêng có vẽ kiểu và chỉ giá cả).
Tại hàng này cũng có thứ xe hiệu « EODE » rẻ và chắc, từ 47 \$ một cái sắp lên, bánh xe thông-thả có tui da, ống thụt, chĩa khóa và bình dầu.

Tại nhà in Ông F.H. SCHNEIDER
7, Boulevard Noredom. - SAIGON

MEO BẢNG CHỮ QUỐC-NGŨ. Các thầy học dạy chữ quốc ngữ, đợc thấy tuân theo các quy định của Bộ Học Sinh của Ông LAMIVA và PLEMYET sẽ dạy ra.

Giá..... 1 fr. 60
Tiền gởi..... 0 \$ 96

TẠI NHÀ IN
ÔNG F. H. SCHNEIDER
7, Boulevard Noredom
SAIGON

Lectures Françaises
Ông CARRÈRE
SOAN

Gồm nhiều chuyện hay và có ích.

Trước hết nói về nước Lang-sa sẽ khai cho đến lúc thành trị bảy giờ, sau hơn một trăm bài đủ các thứ chuyện khoa ngôn ngữ.

Giá..... 1 \$ 00
Tiền gởi..... 0 10

LỜI BẢO CẦN KẤP

Cher khán quan chú tưởng làm rằng hát thuốc nhiều thì phải mang bệnh, mình mang bệnh là tại mình không biết lựa thuốc mà hát, bệ thứ nào hát thì nấy làm sao không hại.

Cher khán quan khá hát được thứ thuốc Cigarette Diva cho thường, muốn hát bao nhiêu cũng sẽ hay, mà lại thơm tho nấy nhàn trong cổ.

Cả bán trong các tiệm hàng xén.

RƯỢU THUỐC HIỆU LÀ QUINA GENTIANE

Câu Tu-niên Saint-Paul bảo chế. Là một thứ rượu bổ làm cho con người (đồng trường thụ. Những người nào uống đồng trường thụ và chẳng khi nào uống mang bệnh hoàn chi, thì phải uống thứ rượu Quina Gentiane này một ngày 1 ly nhỏ trước khi ăn cơm.

Thứ rượu bổ này bảo chế đã đồng hơn 650 năm rồi bởi tay ông Dom Manoei là thầy tu tại l'Abbaye de san-Paolo vien.

Trong cổ hoàn hảo đều dùng ru này cho danh sĩ đồng đồng nó ma cho bệnh đồng. Nhất là các trẻ nóng nực thì hay đồng nó.

Cả bán trong các tiệm hàng xén.

XINH HAY ĐẸN THỨ XEM... HAU LAM I MA HUY KY CAO TIEM MAY

NGUYỄN-HỮU-SANH
ở gần gara xe lửa Cầu-Đông-lãnh

Máy đủ các kiểu áo xiêm quần, áo và y-phục Âu-châu (paletot) theo thức thời. Có bán sẵn, vải-bà, to-lua, kiểu mới bông-là. Lược-lông Bắc-Châu-Tàu, công hàng Tây, hàng Nhật-bản, các màu sắc.

Vân, Nho, Xuyên, Lành, Trung-buê, Nhuyễn Gia-dụng, thật tốt!

Thơ, tuồng, truyện, Quốc-ngữ bán sỉ và bán lẻ vắn vắn!!!
Nếu chú-qui-vi, muốn hỏi kiểu dễ chi, xin viết thư về:

Mme NGUYỄN-HỮU-SANH,
110, Quai de Belgique Cầu-Đông-lãnh,
SAIGON.

Tại nhà in Ông F. H. SCHNEIDER
7, Boulevard Noredom. - SAIGON

HÀM VIỆT SỬ KÝ. Chạy Lang-sa kỳ quyền.
1. Sơ khai nước An-nam.
2. Bàn nhả Ngô Lợi Nguyễn.
3. Bồi Nguyễn Lợi Đại-pháp.

Giá mỗi cuốn..... 0 \$ 22
Tiền gởi..... 0 02

HÃY HỎI THỨ HỘP QUET
HIỆU NÀY

LÀ THỨ TỐT HƠN CÁC THỨ KHÁC

Tại nhà in Ông F. H. SCHNEIDER
7, Boulevard Noredom. - SAIGON

CÁCH LÀM BÁNH VÀ MÚC. Dạy nhiều môn rồi khấn, bùa và đợc.

Giá..... 0 \$ 42
Tiền gởi..... 0 04

PHÁT DƯNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THIỆT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
Của ông lương-y GUILLÉ

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế đợc của quan lương-y GUILLÉ lấy làm thần hiệu trong những bệnh HƯ PHE, đau trong TI VI, đau nơi TRÁI TIM, ĐAU GÁN, ĐAU MÌNH, RẾT VỎ DA, hoặc CHÓI NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HO DÀI, BỊNH CŨM, GHỀ CHỐC NGOÀI DA và bệnh có TRÙNG LẠI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rệ liền và rất hiệu nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bệnh gộc bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì uống nó hay lắm.

Bất kì thuốc trị đàm nào mà không có dấu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LAI CỎ MỘT THỨ THUỐC HOÀN XỔ
nên cũng rất trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y Guillé.

Chánh chủ thứ thuốc này là nhà: PAUL GAGE FILS, nhơn hàng bán chế y sanh, đợc ở GRENNELLE ST GERMAIN môn bài số 9, ở tại đó thành PARIS.

VÀ TRONG CÁC DƯỢC PHÒNG ĐỀU CÓ BÁN

KHOẢN CHẤT THỦY
(Nước suối kim thạch)

VICHY
PHÁP-QUỐC-TUYÊN
VICHY CÉLESTINS

Có bán nguyên ợc | Trị bệnh đau Thận, bệnh đau Háng-quang, bệnh Phong-Thạch-lâm-bệnh (Kể) - Đau máy chữ lặt-lẻ.

VICHY GRANDE-GRILLE | trị bệnh đau gan và bệnh đàm.
VICHY HOPITAL | trị bệnh đau tim, trường nhiệt.

Hãy coi chừng đồ giả mạo, khi mua phải chỉ cho trớng thứ nước nầy mình nước đợc.

VICHY-ÉTAT BIỆU TẾ
SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối ấy mà ra. Có hộp và có vò.

PASTILLES VICHY-ÉTAT | mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3 hoàn thì để tiêu hoa.
COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT | dùng để cho mình đơn nước rệ (mỗi-khi-chất).

HIỆU TO LANGSA " LA SEMEUSE "
XE MÁY HUỆ LỆ ĐỀ ĐI ĐƯỜNG XA KIỀU O.

Vành bánh xe bằng cây và bằng Aluminium (Tổ-phần) hoặc bằng sắt tự ý mình lựa
Vỏ Cao-su Bergoogann hiện « Le Gaulois » từ da ba góc, có đợc:
2 cái chia chĩa; Bình dầu; Ống thụt và đồ phụ tùng. Tay cầm bẻ bánh tự ý mình lựa.

Xe vành cây và Aluminium
Bán xe THÔNG-THÁ
Giá 60 \$
Vành bằng sắt 55 \$

Xe bánh cây và Aluminium
Tum « EADIE »
Núm xe thông-thả và giầy ngừng
bánh xe chổi lại
Giá 65 \$

Bán tại Hàng BERTHET, CHARRIÈRE và CÔNG-TY, môn bài số 68, đợc Kinh-lập, SAIGON.
Nên gửi thư đến hàng Berthet, Charrière và Công-ty xin sách riêng có vẽ kiểu và chỉ giá cả.
Tại hàng này công có thứ xe hiệu « EODE » rệ và chắc, từ 47 \$ một cái sắp lên, bánh xe thông-thả có túi da, ống thụt, chia chĩa và bình dầu.

Le Directeur-Gérant : SCHNEIDER.
Certifié l'insertion.....
Saigon, le 19

Vu pour légalisation de la signature
de M.....
Saigon, le 19
Le Maire de la Ville de Saigon

Saigon. - Imp. F. H. SCHNEIDER
Certifié l'insertion.....
vingt-neuf mai 1906

